

Kravgonga í Havn.

Um 10-tíðina hósdagin komu 8 fiskiferi úr Klakksvík til Havnar við ca. 200 monnum. Flestir vóru úr Klakksvík, men nakað av fólkinum var úr øðrum plássum í Norðuroy og úr Lørvík.

Í Havn varð gitt, at teir vóru komnir fyrri at forða fyrri, at Fisch. Heinesen varð sendur av landinum við Tjaldur.

Menninir vóru ógviliga tigandi og álvarsamir. Spurdi ein teir um orindi teirra, fekk ein einans eitt svar: Viðurskiptini í Klakksvík eru ótolandi; tey megu lagast soleiðis, at arbeiðsfriður má fáast aftur á plássinum.

Ein 5-mannanevnd við Jógvan á Dul sum orðførara hevði samroðu við lögmann. Orðførarin setti fram ynski um, at herskipið og donsku politistarnir skuldu fara úr Klakksvík, og at landsstýrið viðgjörði semjuna av 9. mai soleiðis, at líkindi gjørdust fyrri at fáa Halvorsen aftur.

Løgmaður svaraði, at hann skuldi »yvirveja« áheitan teirra.

Siðani fór nevndin til ríkisumboðsmannin. Her varð sama ynski sett fram.

Ríkisumboðsm. svaraði, at eisini hann ynskti eftir, at Holger Danske og politistarnir kundu fara sum skjótast, men tað fór ikki at bera til, fyrr enn friðarligari varð vordið í Klakksvík. Svarað honum varð, at tað mátti borið til at havt føroyskt polití har, og at ófriðurin eina mest stóð av, at tað vóru danskir politistar, ið har vóru; men hertil svaraði ríkisumboðsmaðurin, at hetta kundi ikki fáast í lag í bræði, tí Føroyar áttu so fáar veruligar politistar.

Til spurningin um semjuna av 9. mai segði ríkisumboðsmaðurin, at tað var so, at ikki var alt gjørt, ið henda semja ásetti; men tað, ið eftir var, lá ikki innanfyri virkis-øki hansara. Hann lovaði kortini at seta krøv nevndarinnar fram á teim støðum, tey áttu at setast fram.

Kl. 6 á kvøldi sigldu bátarnir av aftur Havnini. — Siðilgari mannamúgva enn henda hefur valla áður gingið á Havnar gotum.

Hvør er sekur í „terrorinum mikla“?

Aftursvar til Dagblaðið, ið leggur navngivnar menn undir at vera sekur í miklum brotsgerðum í samband við læknamálið.

Dagblaðið (rættari Hákon Djurhuus) sigur bart út, at P. M. Dam og undirritaði eru sekir í øllum tí, sum fram er farið undir læknamálinum. Hesir báðir eru ikki bert upphávmenninir, men teir beinleiðis leiðararnir av »Terrorinum mikla« í Klakksvík.

P. M. Dam er sjúkurlægi og lagdur undir knívin niðri í Danmark. Hann fær ikki svarað; men eg fari at loyva mær at svara fyrri okkum báðar og orð fyrri orðvenda øllum hesum grova og freka ósannindavavstrinum aftur, avdúka øll tey miklu svik landsstýris- og lögtingsmanna í hesum máli.

Aftaná so bønliga at hava biðið um og fingið herskip og polití til landið — og ikki minst nú, tá ið teir hava klagad og fingið ógiligan dóm yvir menn, øru teir vorðnir ræddir, leypa frá ábyrgdini, og ássaligir royna teir at bjarga skinninum við smádreingjasnildum:

»Góða mamma, tað var ikki eg, men dreingirnir, ið koyrdu meg«...

Hetta ber tí ikki til. Sannleikanum og veruleikanum reingja teir ikki. — Niðingsgerðir hava verið gjørdar móti Norðoyingum, niðingsgerðirnar hava borið ávøkst,

men niðingsverkið kann og skal ikki tigast burtur. Allraminast kann tað tigast burtur við at koma við ómannsligum briksli móti sakleysum monnum; t: vit hava hildið og vilja framvegis halda fast um, at teir einastu seku í at læknamálið ikki fyrri langari tíð siðan er loyst er landsstýrið, styðjað av sambandinum, fólkalokkinum og tjóðveldisflokkinum.

Hetta kann prógvast — og prógvini tróta ikki.

Nakað upphav til læknamálið kunnu vit ikki vera. Umborð á læknaáttinum »Medicus« hoyrði eg á fyrsta sinni nevnt um hetta mál. Tað var lækurin Simonsen, ið nevndi nakað um, at nakrir »ørir« menn høvdu sett eina adressu í gongd í Klakksvík. Hetta var fyrst í januar mánaði 1953. Eg gav mær einki far um hetta — adressur er jú dagligur kostur hjá okkum Føroyingum.

Hvat veruliga endamálið við adressuni var, fekk eg fyrst at kenna hin 10. mars 1955, tá ið 75 Klakksvíkingar stevndu til Havnar og gæiðu tingmonnum frá ynskjum Norðoyinga í hesum máli.

At hetta vóru moralsk og menniskjanslig rættvísisynski mátti hvørt hugsandi menniskja ásanna.

Men á hesum fundi fekk ein eisini at ásanna, hvussu fólksins kosnu menn tóku ímóti og hvørja vælvild teir vísti hesum sámuligu og menniskjansligu ynskjum. Tað vildi verið ein vána sosialistur, ið ikki beinan vegin gekk hesum sosiala rættvísisynski á móti. Tí tóku eisini Einar Waag og Danbjørg Framhald á f.s.

Fischer — ein sorgarleikur

Fischer Heinesen er dømdur — hesin maðurin, ið ikki hevur gjørt eitt vet meira enn hvør einasti Klakksvíkingur í læknamálinum — fekk ikki minni enn 18 mánaða fongsul. Fischer var maðurin, ið fram um allar — hvat tað enn galt — sum álvarsliga ráddi monnum frá at gera nakað, ið var ólógligt. Vit skuldu vinna í læknastríðnum, men tað skuldi alt vera »paa lovens grund«.

M. a. er hann dømdur fyrri at hava verið leiðari hin 27. sept. tá ið sjúkrahústýrisfundurin var lokin skuldi Fischer aftur á vanliga arbeiðspláss sitt, men á havnaplássinum møtti honum mannfjöld, ið fregnaði hann, hvat fram var farið á hesum fundi. Ikki øllum dámdi hetta úrslit, men Fischer bað fólkið, ið har var statt, so bønliga um at halda frið og lova monnum av stað aftur í øllum góðum. Hetta endurtók hann ferð eftir ferð og gjørdi, hvat hann kundi fyrri at fólkið skuldi fara, áður enn hinir komu.

Sjálvt um hetta ikki batti, tók Fischer orð síni upp aftur út gjøgnum vindeygad á politistøðini aftaná at hann hevði lisið gerðabókina. Eisini hesa ferð royndi hann heit hjartaður at fáa fólkið at fara, og sjálvt um tað heldur ikki hjálpti hesa ferð, kom hann út á trappuna, har hann álvarsliga og í vælvaldum orðum fyrri triðji ferð tók hesa somu áheitan upp aftur.

Eingin kann tí komast og siga og enn minni døma mannin fyrri, at hann ikki av øllum alvi royndi at gera, hvat hann kundi fyrri at friður var og at hesir menn sluppu av stað aftur. Eg vil tí fasthalda, at eingin maður er so ósekur í hendringunum 27. sept. sum Fischer Heinesen.

Ein av teimum, ið vitnaði móti Fischer, var apotekarin Thorlander. Eg havi litið at siga um henda mann, men eg kann minnast ta ferðina, tá ið politistarnir komu norður higar eftir

møblunum hjá Rubek Nielsen, tá gekk hesin maður norðuri á Stangarbrúnni og bað fólkið um »at give dem lak« — alto nevan á k.....

Um hetta var fyrri at stuðla Klakksvíkingar ella fyrri at fáa teir í felluna, vitstu vit ikki tá, men nú hava vit fingið prógv fyrri tí. Lat okkum tí fáa henda ósingarmannin av landinum sum skjótast.

Klakksvíkingur.

Sáttmálatíngingar

millum fiskimannafelagini og reiðarafelagið fara fram í hesum døgum. Fiskimannafelagini hava sagt sáttmálarnar upp, tí at studningslógin viðvíkjandi fiskaprisi fer úr gildi 31. des. í ár. Sama er við teirri minstløn, løgtingið hevur bundið seg til at lata.

Samráðingar hava verið í 3 dagar: men ígjákvøldið var púra einkil úrslit.

Umvegis frættist, at uppskot frá Suðuroyar fiskimannaf. um hækkan av kokkalønini ikki varð illa móttikið av reiðarunum.

Tveir bankar fyrri Norðuroyar.

15. november byrjaði ikki minni enn tveir peningastovnar virki sitt í Klakksvík. Tað eru Sjóvinnubankin og Føroya Banki, ið hava fingið sær deildir har á plássinum. Deild Sjóvinnubankans nevnist Norðøya Banki, meðan hin bankin nevnist Føroya Banki, Norðøya deild, hesin banki verður fyrribils stjórnaður av Pauli Gaard Hansen úr Havn, meðan Rasmus Olsen er fyrribilsstjóri Norðøyar bankans.

Pá given foranledning skal jeg herved henlede opmærksomheden på, at i henhold til statsministeriets bekendtgørelse af 4. maj 1954 om indkaldelse af færøske pengesedler har de i henhold til midlertidige bestemmelser for Færøerne om seddelomløb m. v. af 18. december 1940 og senere midlertidige bestemmelser udstedte pengesedler — de såkaldte engelsk-trykte sedler — ophørt at have gyldighed i omsætningen med udgangen af kalenderåret 1954.

Sådanne sedler kan dog fortsat indløses af rigsbudsmanden på Færøerne og Danmarks Nationalbank indtil udgangen af kalenderåret 1955.

N. Elkær-Hansen.

Eitt óskil er farið at vinda upp á seg í Havnini. Tað er, tá teir stóru bílarnir mætast, tá drøna teir uppá gongubreytina fyrri ikki at tarnast. Av hesum mundi staðist fólkskaði mikudagin.